

LAPIN MAAKUNTAMUSEO

SAVUKOSKI

Siella-aavan kivilatomuksen tarkastus

5.8.2021

Jari-Matti Kuusela, dos., FT

2021

Kenttätutkimuksen toteuttaja	Lapin maakuntamuseo
Tutkimuksen luonne	Tarkastus
Maastotyöaika	5.8.2021
Asianumero	ROIDno-2021-4299
Alue	SAVUKOSKI, Aulekkenevaara-Muotkavaara
Tekijä	Jari-Matti Kuusela
Raportin nimi	SAVUKOSKI – Siella-aapa, kivilatomuksen tarkastus
Löydöt	-
Karttaliitteiden lukumäärä	1
Kuvataulujen lukumäärä	1
Tiivistelmä	5.8.2021 Lapin maakuntamuseon arkeologi tarkasti Aulekkenevaaran lounaispuolella, Muotkavaaran luoteispuolella ja Siella-aavan eteläpuolella sijaitsevan röykkiön, josta Lapin maakuntamuseolle oli tehty ilmoitus marraskuussa 2020. Kohde todettiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi, mutta sen funktiota ei voida varmasti osoittaa ilman jatkotutkimuksia.

SISÄLLYSLUETTELO

Tutkimuksen tausta	3
Kohteen sijainti	3
Olosuhteet tarkastuksen aikana	4
Havainnot ja tulkinta	4
Kohdekuvaus	6

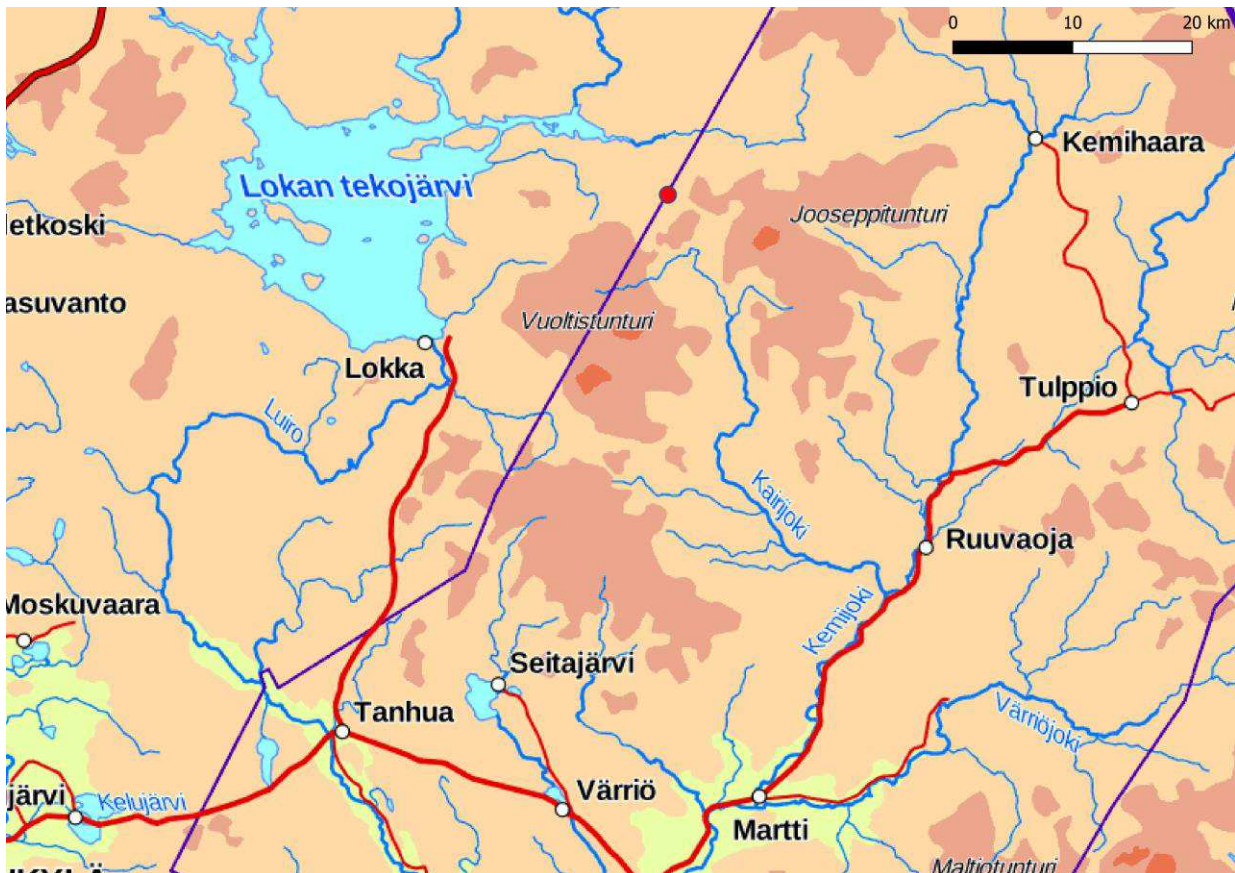
Tutkimuksen tausta

20.11.2020 Museovirasto välitti Lapin maakuntamuseolle Lapin poliisilaitoksen ilmoituksen mahdollisesta sota-aikaisesta haudasta Savukosken ja Sodankylän rajalla Siella-aavan eteläpuolella. 8.1.2021 sama ilmoitus toimitettiin Lapin maakuntamuseolle vielä suoraan Lapin poliisilaitoksen kautta.

Lapin maakuntamuseo toimii Savukosken alueesta vastaavana museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona, joten kohteen tarkastus otettiin museon arkeologin maastokauden 2021 työlistalle. Arkeologi suoritti tarkastuksen torstaina 5.8.2021. Tarkastuksessa oli avustamassa Etsintäryhmä Kelsinkäisen jäseniä, jotka käyttivät metallinilmaisimia arkeologin valvonnassa.

Kohteen sijainti

Kohde sijaitsee Savukosken kunnan alueella, aivan Savukosken ja Sodankylän rajan tuntumassa, Siella-aavan eteläpuolella noin 37 km Ruuvaojasta luoteeseen ja 24 km Lokasta koilliseen alla olevan **kartan 1** mukaisesti.

Kartta 1. Kohde Siella-aapa merkitty karttaan punaisella pisteellä. Karttapohjan © Maanmittauslaitos, lisenssi CC BY 4.0

Olosuhteet tarkastuksen aikana

Havainto-olosuhteet olivat tarkastuksen aikaan hyvät. Sää oli aurinkoinen ja keli kuiva.

Havainnot ja tulkinta

Kohteessa sijaitsee kivilatomus tai röykkiö, joka muistuttaa joiltakin osin keskuskuopallista röykkiötä, jollaisia tunnetaan mm. Pohjois-Pohjanmaan rannikkoalueilta. Näihin röykkiöihin verrattuna Siella-aavan kivirakenteessa keskuskuoppa on kuitenkin täytetty maalla.

Latomus sijaitsee kaltevassa maastonkohdassa ja on mitoiltaan n. 3,2 x 1,8 x 0,4 m (ks. **kuva 1**). Se on koottu verrattain tasakokoisista kivistä ja rakennustapa vaikuttaa huolelliselta. On epätodennäköistä, että kyseessä on liesi, koska rakenne on koottu kaltevaan maastonkohtaan kun ympärillä olisi runsaasti tasaista maata. Kohteen lähistöltä ei todettu tarkastuksen aikana muita ihmisen tekemiä rakenteita, joskaan alueen tarkkaan läpikäymiseen ei ollut aikaa.

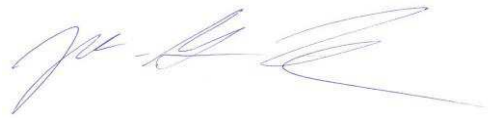
Kuva 1. Siella-aavan latomus kuvattuna itään. Kuva: Jari-Matti Kuusela

Latomuksen keskuskuopan kohdalle tehtiin n. 20 x 20 cm koepisto, josta todettiin heti pintakuntan alla voimakas n. 10 cm paksu nokikerros. Tämän alla oli ohut, ehkä noin 1 cm paksu hiekkakerros, jonka alla oli

toinen paksu nokikerros. Tämän toisen nokikerroksen alapuolella todettiin kiviä. Koepistosta löydettiin runsaasti voimakkaasti tulesa rapautuneita kiviä.

Kohteen funktio jää tarkastuskäynnin jälkeen tuntemattomaksi. Yksi vaihtoehto on, että kyseessä on hauta, mutta vastaavaa hautatyyppiä ei tiettävästi tunneta Lapin alueelta. Myös kohteen ikä on tuntematon. On kuitenkin todennäköistä, että kohde on verrattain vanha. Kyseeseen ei liene tule liesi, rajaröykkiö, tai sodanaikainen jäännös. Kohteen luonteen tarkempi selvittäminen vaatisi kaivaustutkimuksen. Tarkastuksen jälkeen kohde voidaan kuitenkin määrittää kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Rovaniemellä 8.11.2021

Jari-Matti Kuusela

Arkeologi, dos., FT

KOHDEKUVAUS

SIELLA-AAPA **Mj-tunnus 1000042173**

Laji	Kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi	Kivirakenteet, latomukset
Ajoitus	Ajoittamaton
Koordinaatit	P 7535323 I 551064 Z 265
Karttaliite	1
Kuvat	1
Löydöt	-
Aiemmat tutkimukset	-

Kuvaus

Kohteessa sijaitsee 3,2 x 1,8 x 0,4 m mitoiltaan oleva keskuskuopallinen röykkiö tai latomus. Keskuskuoppa on täytetty maalla. Koepistossa keskuskuopasta todettiin palaneita kiviä ja kaksi päällekkäistä palokerrosta. Kohteen funktio ja ajoitus ovat tuntemattomia, mutta kyseeseen voisi tulla haudaus.